

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В РЕГІОНІ

Ринкові умови господарювання викликають необхідність подальшого процесу адаптації залізничного транспорту до нових економічних відносин, перетворення існуючих механізмів функціонування як усередині галузі, так і у відношеннях із зовнішнім середовищем. Формування ринку транспортних послуг ставить нові концептуальні підходи до реформування залізничного транспорту:

- більш чітка ринкова переорієнтація діяльності та впровадження ринкових методів господарювання;
- відмова від розгляду залізничного транспорту у питаннях управління тільки як інженерної системи на користь комерційного підходу;
- перехід на нові принципи взаємовідносин з користувачами і партнерами;
- створення механізму ефективної взаємодії залізниці з місцевими адміністраціями;
- в процесі перебудови галузі створення структур привабливих для залучення інвесторів.

На початок принципових змін в національній економіці не були забезпечені адекватні перетворення в залізничній галузі. Складність переходу цього виду транспорту до ринкових відносин полягає в тому, що залізниця займає двояке положення – виконує необхідні для держави перевезення незалежно від їх рентабельності, тим самим забезпечуючи вирішення стратегічних задач економічного, соціального і політичного характеру і функціонує як комерційне підприємство. У зв'язку з цим, розвиток залізничного транспорту може відбуватися під впливом ринкових регуляторів тільки в тих секторах, де є можливість діяти на комерційній основі, що обумовлює більш чітке їх визначення.

В умовах спаду обсягів перевезень та загострення фінансового стану галузі постає питання про все більш чутливі зміни в бік комерціалізації залізничного транспорту, посилення дії ринкових механізмів у відношеннях між залізницею і споживачами. Також це викликано тим, що в адміністративно-командній економіці гарантувалися обсяги перевезень вантажів та пасажирів, а як наслідок, незацікавленість підвищувати економічну ефективність і задовольняти попит користувачів.

Відповідно законам ринкової економіки виробництво та сервіс необхідно організовувати згідно з потребами клієнтів. Ринок вимагає більшої орієнтації на споживачів транспортної продукції, мобілізації внутрішніх резервів,

удосконалення організації перевізного процесу, застосування нових форм та методів роботи залізничного транспорту, які б сприяли перспективному розвитку з економічної і підприємницької точок зору. Організація транспортного обслуговування з орієнтацією на конкретного споживача та у повній відповідності з потребами клієнта повинно стати ключовим фактором діяльності залізниці. Нова система стимулюватиме розвиток послуг і ефективних видів комерційної діяльності, в тому числі на регіональному рівні.

По мірі застосування ринкового економічного механізму, поступової комерціалізації залізничного транспорту необхідно відпрацювання та прийняття ринково-орієнтованих рішень на всіх рівнях з урахуванням регіональних умов. Не може бути ефективною і раціональною господарською діяльністю без врахування інтересів регіону, який присутній в загальному процесі транспортного виробництва.

Тільки на основі співробітництва з регіоном можливо наближення транспортної системи до споживачів з урахуванням регіональних і виробничих особливостей та вимог окремих груп до залізничних перевезень, оперативне врахування зміни кон'юнктури на ринках товарів і послуг.

Стимулювання залучення на залізничний транспорт додаткових вантажо- і пасажиропотоків, підвищення спроможності доріг до самофінансування, перехід на систему фірмового транспортного обслуговування з впровадженням маркетингових принципів роботи і нових технологічних перевізних процесів з орієнтацією на підвищення якості транспортних послуг сприятиме досягненню відповідності виробничих потужностей попиту на перевезення в комерційному, технічному і експлуатаційному відношеннях і визначає подальший розвиток галузі.

Розвиток взаємодії залізниці з регіоном спрямований на створення нових форм форми комерційного і господарського співробітництва, які передбачають створення сумісних підприємств, фінансово-кредитних установ, постачально-збутових організацій, банків, страхових агентств, товарних і фондових бірж, інформаційних центрів та інших видів підприємницької діяльності. Процес взаємодії в системі "залізниця – регіон" полягає в створенні ситуації, коли відносини між ними відповідають взаємним інтересам, а ступінь реалізації інтересів і вимог на різних етапах визначається з одного боку безпосередньо під впливом регіону, а з іншого – власними цілями залізниці.

Результатом взаємодії може стати впровадження фірмового транспортного обслуговування з розгорнутою мережею регіональних агентств. Це одна з організаційних структур ефективною системи збуту послуг залізничного транспорту, метою якої є своєчасне і якісне виконання замовлення, активний вплив на стимулювання збуту послуг залізничного транспорту. Регіональні агентства фірмового транспортного обслуговування повинні діяти на комерційній основі і представляти інтереси клієнта, забезпечуючи реалізацію замовлень вантажовласників.

Необхідною складовою транспортного конвеєру є експедиційне обслуговування без нормального функціонування якої не буде оптимальним перевізний процес. Комерціалізація цих служб забезпечить прискорення

доставки і підвищення ступеня збереження вантажів, сприятиме організації ритмічності перевезень і регулярності постачання продукції, найбільш інтенсивному використанню перевізних засобів, зростанню продуктивності праці, скороченню транспортних витрат.

Розширення сфери диверсифікації діяльності залізничного транспорту теж посилює підприємницьку діяльність на регіональному рівні. Основними напрямками диверсифікації є:

- виробництво рухомого складу і техніки для забезпечення основної діяльності залізниць;
- організація промислового виробництва в рамках залізниць.

Комерціалізація діяльності підприємств залізничного транспорту обмежують низький рівень платоспроможності населення і хронічні неплатежі між підприємствами, а також відсутня необхідна нормативно-законодавча база для комерціалізації і приватизації.

Залізничний транспорт, як і інші галузі економіки держави на шляху економічних реформ та поступового переходу в якісно новий стан. Посилення підприємницької діяльності вимагає поглибленого вивчення цього процесу та його врахування в ході реорганізації виробничих і організаційних структур залізничного транспорту.